

the WEB WE WANT

het Web dat Wij Willen

Jong en Online – Activiteiten
van jongeren voor jongeren.

Co-funded by the
European Union

upc

Speciaal woord van dank aan:

- de leden van het **Insafe** en **INHOPE** netwerk voor hun bijdrage aan dit boek en voor het schitterende werk dat zij leveren om van kinderen en jongeren verantwoordelijke gebruikers van onlinetechnologie te maken;
- de **Europese Commissie** voor haar niet aflatende bijdrage aan de netwerken van Insafe en INHOPE en hun initiatieven voor een beter internet, en voor haar toekomstgerichte aanpak om van het internet een betere plek voor kinderen te maken;
- **Google** en **Liberty Global** voor hun steun bij de totstandkoming van dit handboek;
- de **vele jongeren** die een bijdrage leverden en die iedere activiteit in het handboek in een pilot testen, en eveneens aan de **Ministeries van Onderwijs** die actief waren binnen European Schoolnet;
- de **medewerkers van European Schoolnet**, voor hun samenwerking en de toewijding waarmee ze het onderwijs trachten te vernieuwen via de integratie van onlinetechnologie in onderwijs- en leermethodes.

Voorwoord

De online wereld is een geweldige plek! Je kan er vrienden ontmoeten en je favoriete muziek en foto's delen. Je kan er zelfs de wereld veranderen als je, zoals Malala en Martha, geweldige ideeën en een vlotte pen hebt, en zelf initiatief durft te nemen (zie pagina 15).

Op de volgende pagina's van dit handboek kun je je vaardigheden testen, meer te weten komen over je rechten in de online wereld en tips en tools creëren die je met jongeren overal ter wereld kan delen. Je ontdekt ook wat je leeftijdsgenoten denken over bepaalde online activiteiten en wat zij verwachten van het internet. Daarom heet dit handboek ook WWW – het Web dat Wij Willen.

Wat vind jij van het internet? Waarvoor zou het moeten dienen? Deel jouw mening op www.webwewant.eu/nl

YORICK (22), Nederlandse student

"Het internet... een belangrijke bron om contacten te leggen, vooral voor bedrijven, en om partnerschappen uit te bouwen en ideeën uit te wisselen met scholen in andere landen."

CHARLOTTE (17), Franse studente

"Eén simpele vraag: kunnen we tegenwoordig nog zonder het internet? Ik denk het eerlijk gezegd niet, we hebben het zelfs nodig om te weten wat voor weer het buiten is. Het is deel gaan uitmaken van ons leven; er zijn zelfs al delen die we met onze telefoon kunnen besturen! Het heeft goede en slechte kanten. Je kan overal en altijd opzoeken wat je maar wilt, en dat is fantastisch."

TEREZA (20) Tsjechische studente geneeskunde

"Een veilige, inspirerende plek met eindeloze mogelijkheden, waar iedereen zijn mening en ideeën kan delen zonder blootgesteld te worden aan beledigende of overmatig kritische commentaar van anderen (afhankelijk van de wetgeving in jouw land)."

FLORAN (20), Nederlandse student
 "Internet is al goed, maar het is bedoeld voor vrije meningsuiting. Materiaal dat al online staat, zou dus gedownload moeten kunnen worden."

ISABELLE (12), Nederlandse scholiere op de middelbare school
 "...informatie opzoeken, spelletjes spelen en e-mailen."

LIVI (22), Britse studente

"Het internet is een geweldig communicatiemiddel. Ik doe alles via het internet. Ik bekijk video's op YouTube om te leren hoe ik dingen moet doen. Ik doe al mijn leeswerk voor de universiteit online, zo weet ik zeker dat alle informatie up-to-date is."

L'UBOŠ (14), Slowaakse student
 "Internet - we willen een open en vrije ruimte voor iedereen."

JOSH (18), Britse leerling-technicus

"Het internet biedt mij een manier om met mijn vrienden te communiceren en mijn sociale leven te organiseren - vooral via Facebook. Het is ook een handig middel om snel informatie te vinden."

IOANNA (17), Griekse studente op de middelbare school

"Internet zou als een puzzel moeten zijn. Iedereen ter wereld deelt een stukje van zijn kennis via het net en op die manier bouwen we een wereld vol informatie die voortdurend wordt geüpdatet en uitgebreid tot het 'af' is."

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Mijn rechten en plichten online	
1.1 Ken je rechten en plichten	6
1.2 Algemene gebruikersvoorwaarden, de ultieme uitdaging	8
1.3 Wanneer je rechten niet worden gerespecteerd...	10
"Informatie is geen kennis", Albert Einstein	
2.1 Tijd om eens kritisch na te denken	12
2.2 Gereedschap voor een geloofwaardige online journalist	15
2.3 Denk na voordat je iets op het internet plaatst	17
Deelnemen op het web	
3.1 Doen, reageren, in dialoog gaan...	19
3.2 Jezelf zijn online	23
3.3 Proactief en verantwoordelijk deelnemen!	26
Geef vorm aan je identiteit	
4.1 Stel jezelf voor aan de wereld	29
4.2 Me, myself and I	31
4.3 De waarheid en niets anders dan de waarheid?	33
Privacy, mijn kostbaarste bezit	
5.1 Undercover in de online wereld	35
5.2 Het recht om vergeten te worden – een digitale voetafdruk verwijderen	37
5.3 Laat jezelf zien, maar niet te veel!	40
5.1 Mijn privacy en die van jou	42
De artiest in jezelf	
6.1 Wat is auteursrecht?	43
6.2 Ben je een piraat?	45
Wat heb je geleerd – Ben je webwijs of weet je nog niet veel van het web?	47
Insafe in jouw land	50

Ga voor meer informatie naar www.webwewant.eu/nl

Ken je rechten en plichten

“Er zijn geen rechten zonder plichten.” Samuel Taylor Coleridge

Rechten

Een recht beschermt mensen en groepen tegen onrechtvaardigheden; het geeft mensen de kans om zich volledig te ontplooiën als positieve en actieve leden van hun gemeenschap; het is een verantwoordelijkheid die elke persoon en groep heeft ten opzichte van anderen; en het gaat om respect voor zichzelf en de anderen. Bij elk recht horen morele en wettelijke plichten die landen en mensen moeten nakomen.¹

Onderwijs

Vrije meningsuiting

Respect voor
eigenaarschap / auteurschap

Recht op antwoord

Privacy

Toegang tot
informatie

Persoonlijke
veiligheid

Veilige omgeving

Participatie

Accurate
informatie

➔ Welke van de bovenstaande concepten zijn volgens jou je online rechten en welke zijn je online plichten. Kunnen ze allebei tegelijk zijn? Je kan ook andere begrippen noteren die volgens jou horen bij online rechten en plichten.

Al je rechten en plichten uit het VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind vind je hier: <http://www.un.org/cyberschoolbus/humanrights/resources/plain.asp>

RECHTEN

Vrije meningsuiting

PLICHTEN

Respect voor anderen

¹ Australian Broadcasting Corporation (2000), 'Human Rights: What and When' (online), <http://www.abc.net.au/civics/rights/what.htm>, geraadpleegd op 04/01/2013.

Joanna

Ik ben 14.
Welke rechten en plichten heb ik online?

Josh

Ik ben 18.
Zijn mijn rechten en plichten anders dan die van jou?

➔ Denk je dat er verschillen zijn tussen de rechten van Joanna en die van Josh? Hebben ze verschillende plichten?

14 jaar oud

18 jaar oud

➔ Sommige rechten en plichten gaan samen; andere lijken elkaar tegen te spreken. Zoek eens een aantal van deze relaties/tegenstrijdigheden in je online rechten en plichten en leg ze uit.

RECHTEN

VERANTWOORDELIJKHEDEN

=

≠

1.3. Wanneer je rechten niet worden gerespecteerd...

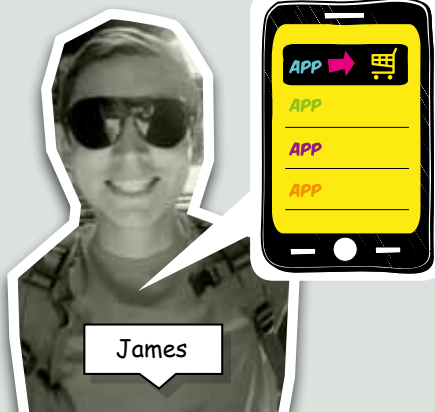
Schending

Een handeling die door een wet of regel is verboden⁴. Een schending is niet automatisch een misdrijf. In juridische termen wordt vaak het woord inbreuk gebruikt, bijv.⁵ op auteursrecht.

Anderen kunnen op veel verschillende manieren jouw online rechten schenden of er inbreuk op maken. In sommige gevallen heeft het te maken met netiquette of verwacht ethisch online gedrag, maar in andere gevallen kan het een schending zijn van een wet die zelfs tot juridische maatregelen zou kunnen leiden.

▶ Ga een keer na op welke manieren jouw online rechten kunnen worden geschonden of hoe er inbreuk op kan worden gemaakt.

- 1 Er wordt een ongepaste opmerking achtergelaten op je sociale media profiel - deze bevat grove taal
- 2
- 3
- 4
- 5

James

"Ik heb ooit online een App gekocht en er bleef maar geld verdwijnen van mijn rekening. Mijn moeder werd kwaad maar slaagde er toch in al mijn geld terug te krijgen."

Welke rechten werden er volgens jou in dit geval geschonden? Denk je dat hij al zijn plichten heeft vervuld? Hoe vond zijn moeder volgens jou een oplossing voor het probleem? Zou jij een dergelijk geval melden en waar dan?

Waar kunnen we schendingen van onze rechten melden?

▶ Wat zou de beste oplossing zijn voor elk van de inbreuken die je hierboven hebt opgesomd? Bespreek alle mogelijke oplossingen en schrijf op welke volgens jou de beste is.

- 1 Praat met de persoon die het bericht plaatste, blokkeer zo nodig de gebruiker...
- 2
- 3
- 4
- 5

⁴ Ibid, 'Infringement' (online), <http://www.learnersdictionary.com/search/infringement>, geraadpleegd op 18/01/2013.

⁵ Merriam-Webster (2012), 'Violation' (online), <http://www.learnersdictionary.com/search/violation>, geraadpleegd op 18/01/2013.

▶ Denk je dat de volgende handelingen in jouw land een schending zijn? Wat zou het gevolg van elk van deze schendingen kunnen zijn?

Het valselyk taggen van mensen op foto's.

JA NEE

Een zelfgemaakte video van een optreden uploaden wanneer het kaartje specifiek aangeeft dat er geen video-opnames mogen worden gemaakt.

JA NEE

Een icoon (een logo, symbool, gezicht, enz. dat iedereen herkent) dat is beschermd door auteursrecht, uploaden, met of zonder vermelding van de eigenaar.

JA NEE

Er is iemand gearresteerd voor het hacken van een telefoon, maar niet veroordeeld. Toch schrijf jij op je profiel "X hackt telefoons!!!!!"

JA NEE

Een Facebook account openen zonder je echte naam te vermelden.

JA NEE

Er zijn rellen aan de gang in je woonplaats. Je doet er niet aan mee maar post wel op je account: "Geweldig, rellen in mijn stad, ik vind het prachtig!"

JA NEE

Een leerkracht zet een foto van zijn/haar klas op een sociale netwerksite zonder toestemming van alle ouders.

JA NEE

Een meisje van 15 maakt een naaktfoto van zichzelf en stuurt die naar haar vriendje.

JA NEE

2.1. Tijd om eens kritisch na te denken

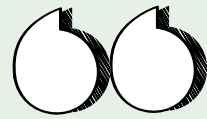
Informatie

Gegevens (1) waarvan is vastgesteld dat ze accuraat en juist zijn, (2) die specifiek zijn en georganiseerd voor een bepaald doel, (3) die gepresenteerd worden binnen een context die er betekenis en relevantie aan geeft en (4) die kunnen leiden tot een beter inzicht en een afname van onzekerheid.⁶

Informatie: Graag of niet!

Wat voor informatie krijgen wij van het internet?
Wat voor informatie plaatsen wij op het internet?

Internet is tweerichtingsverkeer. Leerlingen zouden les moeten krijgen over hoe ze alles wat op het internet staat, kunnen gebruiken en opslaan.

Ik gebruik het internet als hulpmiddel om mijn huiswerk te maken, daar staat zoveel informatie op, soms te veel. Ooit heb ik eens een website gebruikt en vervolgens besepte ik dat de informatie niet juist was - het was totale tijdverspilling.

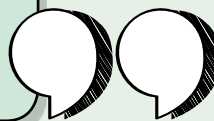

Charlotte

Josh

Ik zit in een band en we gebruiken het net om informatie over onze optredens te delen en om video's te uploaden van nieuw materiaal dat we opgenomen hebben. Ik weet niet zeker of veel mensen het bekijken, maar de mensen die weten dat het er staat, bekijken het en het is een goede manier om snel en eenvoudig een heleboel mensen te bereiken.

Het internet is zo handig om dingen te kopen: ik bekijk kleren in de winkels en koop ze dan goedkoper online!

Je moet zoveel informatie online zetten wanneer je iets wilt doen, ik maak me altijd een beetje zorgen wanneer ik mijn adres en telefoonnummer moet geven. Ik bedoel, een e-mailadres is waarschijnlijk oké, maar ik heb er meer dan één aangemaakt, voor het geval je een heleboel spam en junkmail krijgt.

Livi

Wat voor informatie **haal je** van het internet?

Wat voor informatie **laat je achter** op het internet?

WAAR OF NIET WAAR? We denken allemaal dat we niet in een scam zouden trappen. Maar de waarheid is dat de oplichters beter worden en wij niet per definitie slimmer. Hoe vaak zien we niet een pop-up met de mededeling dat we de eerste prijs gewonnen hebben of dat we speciaal voor iets zijn uitgekozen?

Il n'est pas toujours facile de reconnaître les escroqueries. Es-tu doué(e) pour les déceler?

Jette un coup d'œil aux sites Web ci-dessous. Peux-tu identifier ceux qui sont factices?

Wil je er meer van proberen, ga dan naar <https://www.phish-no-phish.com/staying-safe-online/quiz/> en doe de quiz om te zien hoe snel jij een nep-site eruit pikt.⁷

⁶ BusinessDictionary (2012), "Information" (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/information.html>, geraadpleegd op 20/08/2012.

⁷ Symantec (2012), "Staying Safe Online" (online), <https://www.phish-no-phish.com/staying-safe-online/quiz/>, geraadpleegd op 10/09/2012.

Hoe weten we of wat we online vinden betrouwbaar en geloofwaardig is?

Wist je dit?

In Groot-Brittannië zegt 33% van de 12- tot 15-jarigen dat als zij naar iets zoeken, alle zoekresultaten correcte informatie moeten bevatten.⁸

Kun jij een lijstje maken van 5 regels om efficiënt en effectief informatie op te zoeken op het internet?

1	
2	
3	
4	
5	

Veilig surfen op het web.

Onbetrouwbare informatie is niet het enige risico op het web. Kun je in de vensters hieronder een lijstje maken van andere risico's waarvan je je bewust moet zijn? Het eerste venster is al voor je ingevuld.

Virussen		

Kijk nog eens naar de risico's die je hebt opgesomd en rangschik ze van 1 tot 6, waarbij 1 het risico is waar jij je het meest zorgen over maakt. Ga eens na bij de mensen om je heen of zij het eens zijn met de risico's die jij geselecteerd hebt en met de manier waarop je ze gerangschikt hebt.

⁸ Ofcom (2012), 'Children and Parents : Media Use and Attitudes Report' (online), <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/oct2012/main.pdf>, p.104 geraadpleegd op 10/09/2012.

2.2.

Gereedschap voor een geloofwaardige online journalist

Journalistiek

Het verslaan, fotograferen of bewerken van verhalen uit het nieuws voor een van de massamedia.⁹

Blogs zijn een populaire manier geworden waarop burgers in real time verslag kunnen doen over gebeurtenissen. Ze kunnen zelfs kinderen en jongeren een manier bieden om de publieke opinie te beïnvloeden. Kijk naar de volgende twee voorbeelden.

1

"Afgelopen dinsdag schoot een Taliban-schutter de 14-jarige Malala Yousafzai neer. Het meisje, dat hierbij gewond raakte, voerde campagne voor onderwijs in de Swatvallei in Pakistan. De schutter noemde haar werk een... 'obscentiteit'."

The Washington Post, 10/09/2012¹⁰

▶ Zoek het verhaal van Malala Yousafzai op op het internet. Beschrijf wat Malala deed en wat de gevolgen van haar acties waren.

Wat deed Malala?

De gevolgen van haar acties:

Hier is nog een voorbeeld, dit keer van een 9-jarige blogger.

2

"Eerder dit jaar was Martha Payne, een 9-jarig schoolmeisje uit Lochgilphead in Schotland, in de hele wereld voorpaginanieuws toen haar blog over schoolmaaltijden werd "verboden" door de plaatselijke gemeenteraad..."

Sarah Rainey, The Telegraph, 2/12/2012¹¹

▶ Wat deed Martha en hoe? Wat waren de gevolgen?

Wat deed Malala?

De gevolgen van haar acties:

▶ Wat waren de meest betrouwbare informatiebronnen die je gevonden hebt met betrekking tot Malala en Martha en op basis waarvan dacht je dat deze bronnen betrouwbaar waren?

⁹ The Free Dictionary (2012), 'Journalism' (online), <http://www.thefreedictionary.com/journalism>, geraadpleegd op 21/12/2012.

¹⁰ Khazan, O. (2012), 'Interview with 14-year-old Malala Yousafzai who was shot by Taliban' (online), <http://www.washingtonpost.com/blogs>, geraadpleegd op 10/09/2012.

¹¹ Payne, M. (2012), 'Martha Payne: diary of a girl who fed the starving' (online), <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews>, geraadpleegd op 10/09/2012.

Noteer in het venster hieronder 5 van de “middelen” die Malala en Martha volgens jou gebruikten om hun blog zowel geloofwaardig als krachtig te maken. Ben je het eens met het eerste middel dat genoemd wordt?

- 1 Ze spreken op een objectieve, maar niet op sensatie beluste wijze over een persoonlijke ervaring.
- 2
- 3
- 4
- 5

Denk nu eens na over wat een online journalist kan doen en een offline journalist niet? En hoe zit het omgekeerd – zijn er dingen die een offline journalist kan doen die online niet mogelijk zouden zijn? (bijv. auteursrecht, kwaliteitscontrole, verspreiding, ...)

Een online journalist
Kan

Een offline journalist
Kan

Zowel Malala als Martha lieten hun stem horen over kwesties waarover ze zich zorgen maakten. Probeer nu zelf om in minstens 10 regels een korte informatieve blog te schrijven over het risico dat jij op nummer 1 hebt gezet in op pagina 14. Waarom zouden we allemaal bezorgd moeten zijn over dit online risico in het bijzonder en wat kunnen we eraan doen?

Controleer eerst je feiten... vraag vervolgens aan je vrienden of zij vinden dat wat jij geschreven hebt, duidelijk en geloofwaardig is. Upload je blogbericht naar www.webwewant.eu. Je kan daar andere blogberichten een waardering geven.

Vrijheid van meningsuiting

Het recht om je ideeën en opvattingen mondeling, schriftelijk of via andere vormen van communicatie vrijelijk uit te drukken maar zonder opzettelijk schade toe te brengen aan het karakter en/of de reputatie van anderen door leugenachtige of misleidende beweringen.¹²

Je plaatst een aantal foto's van een feestje van vorig weekend op een sociaal netwerk – welke foto's upload je en wie van je vrienden tag je?

► **Achtergrond:** Amy is één van je beste vriendinnen. Ze gebruikt het internet niet zo vaak als jij. Amy is bij de toneelclub van de school en staat op het punt auditie te doen voor een tv-programma.

► **Twitter:** @amy_singsdances

► **Haar streven:** Haar talenten gebruiken in musicals/tv-programma's.

► **Persoonlijkheid:** Leuk, meelevend, gevoelig – zal heel waarschijnlijk naar je luisteren als je even wilt kletsen.

► **Houdt van:** Zingen, dansen, kip piri-piri eten en bij haar vrienden zijn.

► **Achtergrond:** Aidan is je beste vriend. Jullie kennen elkaar al sinds jullie baby's waren! Aidan houdt van muziek en brengt veel van zijn tijd door met het maken van nieuwe nummers en het verzamelen van reacties via soundcloud.

► **Twitter:** musicandaidan

► **Zijn streven:** Muzikleraar worden.

► **Persoonlijkheid:** Aidan vindt het moeilijk zich uit te drukken zonder grove taal te gebruiken! Hij raakt gemakkelijk gefrustreerd maar is altijd ontspannen als hij met zijn muziek bezig is.

► **Houdt van:** Muziek maken, luisteren naar muziek, muziek kopen, nieuwe muziekfestivals bezoeken.

► **Achtergrond:** Sam is een verborgen genie; ze heeft een jaar overgeslagen op school omdat ze zo goed is in wiskunde. Ze is ook de wilde meid in jullie vriendengroep. Ze wil overal bij zijn en houdt wel van wat controversie.

► **Twitter:** @sexy_sam_can

► **Haar streven:** Bereiken wat ze wil maar plezier hebben op de weg daar naartoe.

► **Persoonlijkheid:** Een nieuwe vriendin. Sam doet alles vlug en denkt niet vaak aan de gevolgen.

Ze zal je hoogstwaarschijnlijk aan het lachen maken omdat ze een geweldig gevoel voor humor heeft.

► **Houdt van:** Bijna alles!

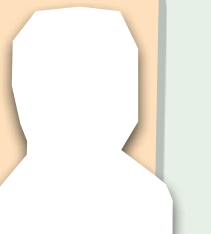
► **Achtergrond:** Nate is een absolute boekenwurm. Zijn familie is erg conservatief en ziet er heel streng op toe dat hij goed studeert. Hij gaat zelden uit en concentreert zich op zijn examens. Wanneer hij wel uitgaat, heeft hij de neiging “los te gaan” (en flink!).

► **Twitter:** Gebruikt hij niet.

► **Zijn streven:** Advocaat worden. Nate houdt van dure kleren en heeft een goed betaald baantje nodig om zich die kleren te kunnen veroorloven!

► **Persoonlijkheid:** Nate is nogal verlegen.

► **Houdt van:** Meisjes en meer alcohol dan verstandig is (alleen wanneer hij niet studeert!).

Wat zou er tijdens het weekend gebeurd kunnen zijn?
Wie van deze vrienden zou(den) verkeerd kunnen reageren op foto's van hen die zonder toestemming geüpload zijn?

Zijn sommige van deze vrienden kwetsbaarder dan andere?
Wie van de vrienden zouden naar jouw verwachting best tegen online publiciteit kunnen?

¹² BusinessDictionary.com (2013), 'Freedom of expression' (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/freedom-of-expression.html>, geraadpleegd op 21/12/2012.

Neem alle profielen zorgvuldig door. Als een ongepaste foto werd getagd, wie van deze vrienden zou daar dan negatieve gevolgen van kunnen ondervinden?

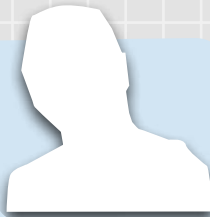
► **Achtergrond:** Sash is een nieuw lid van je groep. Ze komt van een andere school. Ze werd online gepest en is heel voorzichtig met haar digital footprint.

► **Twitter:** Sash heeft haar twitteraccount gedeactiveerd.

► **Haar streven:** Werken voor de overheid om het werk dat liefdadigheidsinstellingen ondernemen om pesten tegen te gaan, te steunen ...

► **Persoonlijkheid:** Sash is niet verlegen maar vindt het moeilijk nieuwe mensen te vertrouwen. Ze heeft zich aangeboden als vrijwilligster voor een systeem om leeftijdgenoten op een plaatselijke school te begeleiden.

► **Houdt van:** Vrijwilligerswerk en reizen.

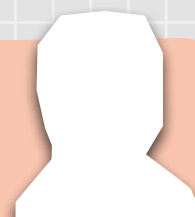
► **Achtergrond:** Sabine is dol op mode. Ze heeft een blog gecreëerd die helemaal gaat over street style. Haar blog is succesvol en ze verdient geld met reclame die op haar blog gehost wordt.

► **Twitter:** @sabelovesstyle

► **Haar streven:** Werken als modejournalist.

► **Persoonlijkheid:** Sabine heeft een zeer groot netwerk van vrienden – voornamelijk mensen die ze via het bloggen ontmoet heeft. Ze gaat niet vaak uit met haar offline vrienden.

► **Houdt van:** Nieuwe vrienden maken, tijd doorbrengen met haar vriendje.

► **Achtergrond:** Max is de techneut van de groep. Hij programmeert al jaren.

► **Twitter:** @javaMAXpython

► **Zijn streven:** De volgende succesvolle onlinesgame maken.

► **Persoonlijkheid:** Een goede vriend. Max is altijd een geweldige raadgever – offline en online. Hij neemt het op sociale netwerken vaak op voor mensen als hij denkt dat ze gepest worden.

► **Houdt van:** Het grootste deel van zijn tijd brengt Max door op het internet, maar in de echte wereld houdt hij van voetballen en is hij een behoorlijk goede kok!

► **Achtergrond:** Marcus is de grapjas van de groep. Hij rugbyt veel en houdt ervan geintjes met zijn vrienden uit te halen.

► **Twitter:** @mrmarcuszzz

► **Zijn streven:** Marcus denkt niet aan morgen.

► **Persoonlijkheid:** Marcus is het middelpunt van de pret maar soms gaat hij daarbij te ver, vooral online. Hij kan niet zo goed dingen vanuit het gezichtspunt van een ander bekijken.

► **Houdt van:** Alle soorten sport en bij zijn vrienden zijn.

Charlotte

Ik denk dat jij de enige bent die moet beoordelen of je foto's op sociale netwerken moet zetten of niet.

Isabelle

Het hangt van de foto af, maar ik wil niet dat vreemden mijn foto's kunnen taggen.

Vrijheid van meningsuiting is een heel belangrijk mensenrecht. Kijk nu nog eens naar de Internationale Conventie voor de Rechten van de Mens (<http://www.un.org/en/documents/udhr/index.shtml>). Welke mensenrechten moeten we volgens jou extra zorgvuldig beschermen wanneer we het internet gebruiken?

Schrijf nu een profiel van jezelf, gelijk aan de profielen hierboven, zoals je vrienden van jou zouden kunnen maken op basis van jouw digital footprint. Of
Schrijf een profiel voor één van je vrienden op basis van zijn/haar digital footprint.

3.1.

Doen, reageren, in dialoog gaan...

"Het idee om alleen maar naar het leven te kijken, heb ik altijd vervelend gevonden. Wat ben ik als ik geen deelnemer ben? Om te zijn moet ik deelnemen." (Antoine de Saint-Exupery, auteur van de 'De Kleine Prins')

Deelname

Betrokkenheid en het delen in de activiteiten van een groep.¹³

Hoe neem JIJ deel aan de "activiteiten van een groep"?

Communiceren mensen op dezelfde manier via al deze verschillende mediakanalen?

Ik gebruik sms elke dag om korte boodschappen te sturen naar mensen in mijn lijst met contactpersonen. Zo'n korte boodschap maakt mensen blij en is handig om mensen te laten weten dat je bijvoorbeeld te laat komt.

Joanna

Ik gebruik Twitter omdat je tijdlijn te vol raakt wanneer je statusupdates plaatst op Facebook. Twitter is minder persoonlijk dan instant messaging en ik gebruik deze dienst met mensen die ik mijn telefoonnummer niet wil geven.

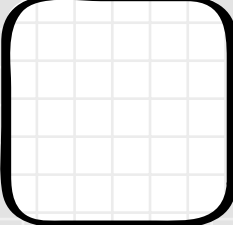
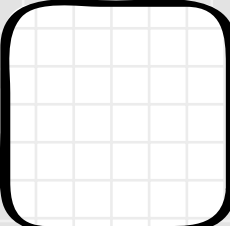
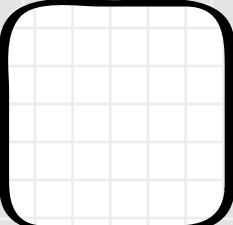
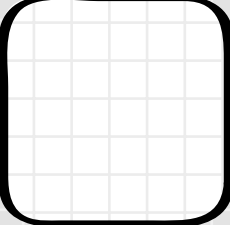
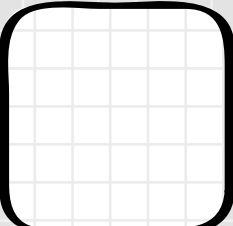
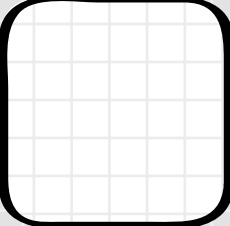
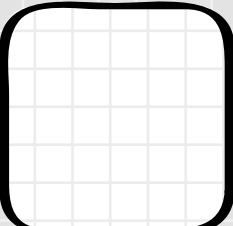
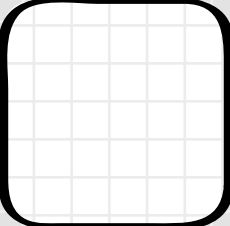
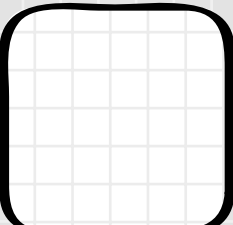
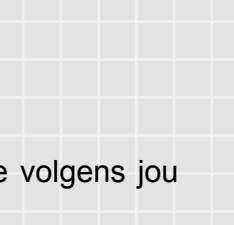

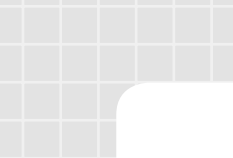

Floran

¹³ WordNet Search (2012), 'Participation' (online) <http://wordnetweb.princeton.edu/perl/webwn?s=participation>, geraadpleegd op 10/09/2012.

➔ Kijk eens naar de activiteiten hieronder: Kopieer één of meer van de pictogrammen op de vorige pagina om aan te geven welke dienst(en) jij zou gebruiken in de verschillende situaties.

	1. Contact opnemen met een bedrijf waar je stage wilt lopen.	
	2. Je vrienden laten weten dat je weer thuis bent nadat je een tijdje bent weg geweest.	
	3. Proberen het weer goed te maken met iemand met wie je ruzie hebt gehad.	
	4. Foto's delen van een reis die je in de zomer gemaakt hebt.	
	5. Privégesprekken voeren met goede vrienden.	
	6. Bijdragen aan online discussies over een onderwerp waar je heel enthousiast over bent.	
	7. Klagen bij een winkel over een slechte ervaring die je gehad hebt met een aankoop.	
	8. Bespreken van een vertrouwelijke zaak met een online hulpverlener.	
	9. Contact onderhouden met familie die ver weg woont.	

Ga nu terug naar elke situatie. Schrijf 'f2f' naast de situaties die volgens jou beter zouden verlopen met face-to-face (persoonlijke) interactie.

 Waarom zou face-to-face interactie in deze gevallen beter werken?

➔ Noteer in de ruimte hieronder 5 manieren waarop face-to-face en online interactie van elkaar verschillen. Het eerste voorbeeld is gegeven.

- 1 Wanneer je interactie hebt met een heleboel mensen, kunnen ze in een f2f situatie niet allemaal tegelijk praten maar ze kunnen wel allemaal tegelijkertijd een opmerking maken wanneer je online bent, bijv. in een blog of op een forum.
- 2
- 3
- 4
- 5

Ook wanneer je je communicatiekanaal zorgvuldig gekozen hebt, kunnen boodschappen nog altijd verkeerd uitgelegd worden!

Je moet voorzichtig zijn met wat je op Facebook post omdat mensen je controleren; je kan eigenlijk niet zeggen wat je wilt en alle dingen die je zegt, kunnen op een verkeerde manier worden uitgelegd...

➔ Omdat je de gezichtsuitdrukkingen of lichaamstaal van de persoon met wie je online communiceert niet kan zien (behalve wanneer je een webcam gebruikt), werd de smiley uitgevonden. We zijn allemaal vertrouwd met symbolen als 😊 ("blij") en 😞 ("verdrietig") maar die worden niet in de hele wereld gebruikt. Kun jij de Japanse emoticons hieronder ontcijferen?

(^_^)	(*^.*^*)
(T_T)	\(^_^)/
(o.o)	(>_<)>
(^-)	(^o^)
m(_ _)m	d(^_^)b

Ga nu naar www.webwewant.eu/nl om meer emoticons te ontdekken. Onderaan de volgende pagina kan je zien wat deze Japanse emoticons echt betekenen.

Smiley's en emoticons kunnen helpen om online duidelijker te communiceren. Denk nu eens goed na over hoe jij jezelf offline duidelijk maakt. Welke "middelen" (bijv. lichaamstaal/intonatie, enz.) kun je gebruiken om in de echte wereld het volgende te laten zien?

Vriendelijkheid/plezier	Humor
Vriendelijk plagen	Ergernis/irritatie

Heb je wel eens een online of offline situatie meegemaakt waarin je boodschap verkeerd werd begrepen? Beschrijf de situatie en leg uit hoe je ze hebt opgelost.

Kun je 5 tips bedenken die kunnen helpen om miscommunicatie online te vermijden? Stuur je tips naar www.webwewant.eu/nl.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Antwoorden: gelukkig, bedroefd (aan het wenen), verrast, knipoog, verontschuldigend, verlegen, hoera! (handen in de lucht), verontrust, zingend of luidop lachend, naar muziek aan het luisteren - heb mijn koptelefoon op.

3.2. Jezelf zijn online

waarden

Principes of normen van gedrag; jouw persoonlijke oordeel over wat belangrijk is in het leven.¹⁴

Wat zijn jouw online waarden?
Gedraag jij je online anders dan offline?

Lisa

Ik zeg dingen op Facebook die ik niet rechtstreeks tegen iemand zou zeggen - direct zijn is veel gemakkelijker online en ik veronderstel dat het mensen soms van streek kan maken.

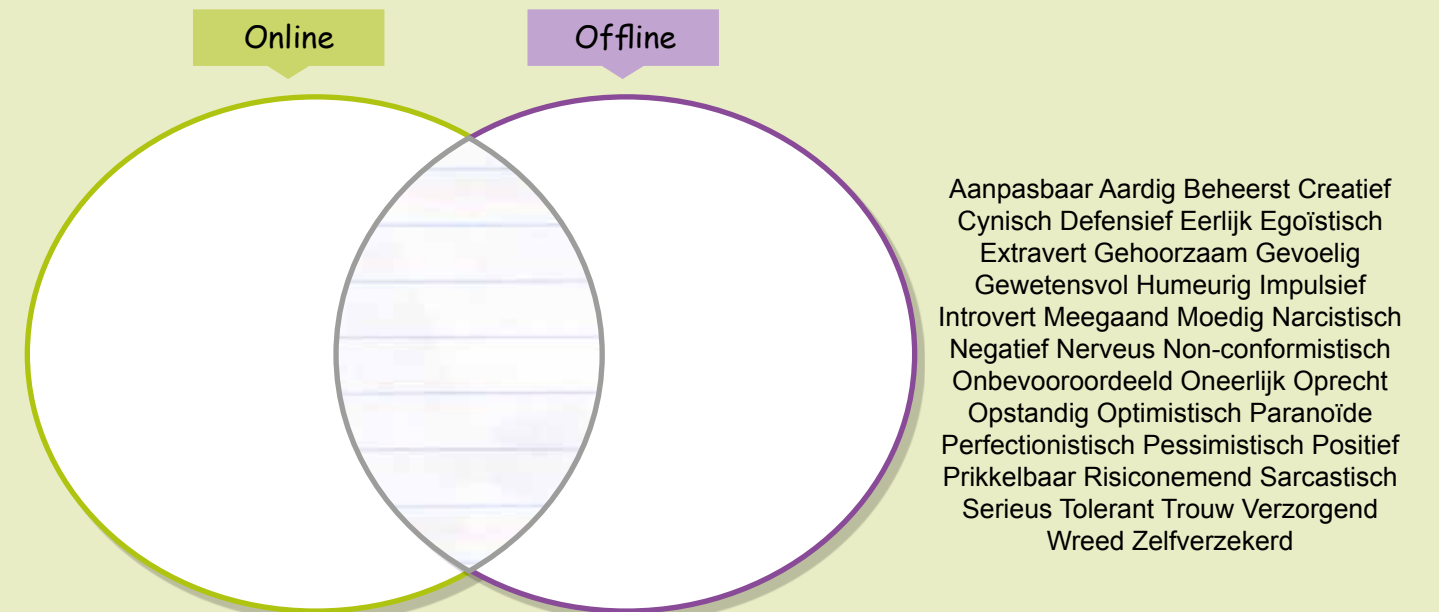
Wist je dit?

Volgens een recent onderzoek, uitgevoerd door Childnet International, zegt 45% van de jongeren dat ze zich online niet anders gedragen dan offline.

Manon

Wat zijn jouw online en offline waarden? Kies woorden uit het woordveld hieronder om jouw persoonlijkheid en waarden te beschrijven. Wie is de "echte jij" offline of online? Noteer de bijvoeglijke naamwoorden die jou het beste beschrijven in de "online" of "offline" cirkel of in de overlappende ruimte als het woord je zowel online als offline beschrijft. Als je wil, kun je eigen bijvoeglijke naamwoorden toevoegen.

¹⁴ Oxford Dictionaries (2012), 'Value' (online), <http://oxforddictionaries.com/definition/english/value>, geraadpleegd op 8/11/2012.

¹⁵ Voor meer informatie, raadpleeg: <http://www.youthigproject.com/2012baku.html>.

In welke omgeving, offline of online, is het volgens jou gemakkelijker om "jezelf te zijn"?

Online Offline Beide Geen van beide

Laten we eens kijken naar enkele voorbeelden waarbij gezond verstand en positieve principes op het internet vaak worden vergeten. Kun je een definitie opschrijven voor elk van deze termen? Als je ze opzoekt, vergeet dan niet je referenties te vermelden.

Trollen:

Pesten:

Plagen:

Sexting:

Fraping:

De schaduwkanten van het internet. Bekijk de situaties die hieronder beschreven worden. Kun je uitleggen wat de kern van het probleem is? Beschrijf een oplossing voor het probleem.

Jari

Wat ik online zeg, zou privé moeten zijn, maar niet op deze school: alles wat je online typt, alles wat je online bekijkt, kan gezien worden.

Het probleem is:

De oplossing is:

Het probleem is:

De oplossing is:

Ik heb dit bericht alleen voor de grap gestuurd, maar het ging helemaal fout - ze ging huilend naar haar ouders, die klaagden bij de school en ik zat flink in de problemen - ik kan niet geloven dat zij niet kon zien dat ik maar wat zat te geinen.

Nathan

Het probleem is:

De oplossing is:

Judith

Het is zo oneerlijk, ik stuurde hem die foto en de bedoeling was dat het privé was, dat niemand anders hem zou zien. Ik vertrouwde hem en nu voel ik mij zo stom. Iedereen zegt me dat ik er nu niets meer aan kan doen, dat ik die foto nooit terug krijg - iedereen lacht me nu uit, ik begrijp niet hoe ik zo stom heb kunnen zijn.

Het probleem is:

De oplossing is:

Het ergste wat me ooit op het internet is overkomen!

Ik zat op Facebook en schreef een kort berichtje op de pagina van een vriendin. Er was een of andere storing en het bericht werd verschillende keren verzonden. Toen ik de volgende dag terug ging naar mijn profiel, realiseerde ik me dat het verzenden maar was blijven doorgaan! Er was meer dan een pagina met een en hetzelfde bericht dat een ongelooflijk aantal keren herhaald was!

Joanna

Beschrijf in de linkerkolom het ergste wat je is overkomen en het resultaat van die gebeurtenis. Deel de gebeurtenis op in 5 duidelijke stappen.

Ik...

1

Toen, ...

2

3

4

5

De loop van de gebeurtenissen veranderen. Op welk punt had je de loop van de gebeurtenissen kunnen veranderen om een positief resultaat te bereiken? Gebruik de vakjes rechts om aan te geven hoe de situatie anders had kunnen aflopen.

3.3. Proactief en verantwoordelijk deelnemen!

Proactief

Een situatie scheppen of controleren in plaats van alleen maar te reageren nadat er iets gebeurd is.¹⁶

Online de controle behouden is belangrijk.

Heb jij de controle over de content die jij maakt en tot je neemt alsook over de relaties waaraan je deelneemt? Wanneer je online actief bent, kun je vriendschappen ontwikkelen met mensen die je **alleen** online kent.

Wat vind je van de volgende vragen?

V1 Wanneer wordt een online kennis een vriend?

V2 Zijn alle online-only relaties risicovol?

V3 Zou iedereen onder de 18 een afspraak mogen regelen voor een ontmoeting met een online vriend?

V4 Wat zijn de voors en tegens van kunnen praten over persoonlijke zaken met online vrienden? Zijn er wel tegens?

 Denk eraan, je moet online vrienden nooit persoonlijk ontmoeten zonder een vertrouwde volwassene (bijv. ouder, verzorger...) hiervan vooraf op de hoogte te brengen.

Proactief zijn!

Bekijk de tabel hieronder. Vink de acties aan die volgens jou een veiligere persoonlijke ontmoeting mogelijk zouden maken met een vriend die je eerder alleen online ontmoet hebt.

☐	Je spreekt af om elkaar te ontmoeten op een drukke openbare plek en daar de hele tijd te blijven, d.w.z. geen spontane wandelingen in het park/bezoek aan elkaars woning.
☐	Je hebt al een langere periode contact met je online vriend en weet een heleboel over hem/haar.
☐	Je hebt telefoonnummers en Instant Messaging gegevens uitgewisseld.
☐	Je hebt met je ouders/verzorgers over de ontmoeting gesproken en geluisterd naar hun advies over een veilige ontmoeting.

¹⁶ Oxford Dictionaries (2012), 'proactive' (online), <http://oxforddictionaries.com/definition/english/proactive>, geraadpleegd op 8/11/2012.

☐	De online vriend heeft ook contact met je vrienden uit de echte wereld.
☐	Laad je mobiele telefoon op en zorg dat er voldoende tegoed op staat.
☐	Je hebt op het internet gezocht om de profielen van je online vriend te bekijken; je weet welk soort dingen dat hij/zij zegt en de mensen met wie hij/zij dingen deelt.
☐	Je hebt met je vrienden over de ontmoeting gesproken en jullie gaan allemaal samen de online vriend ontmoeten.
☐	Je bent op de webcam geweest met je online vriend en voelt dat je hem/haar kan vertrouwen.
☐	Je weet dat je jezelf niet zult toestaan om gesprekken te voeren van welke aard dan ook waardoor je je niet op je gemak zult voelen bij de online vriend.
☐	Je hebt met een ouder/verzorger/vriend afgesproken dat ze jou een keer tijdens de ontmoeting zullen opbellen om te controleren of alles goed gaat en/of je een smoesje te geven om te vetrekken als je je niet op je gemak voelt tijdens de ontmoeting.

Ioanna

Het ergste voorval dat mij online is overkomen? Chatten met iemand en ten slotte beseffen dat hij niet echt was wie hij zei.

 Denk nu hier eens over na: Als er geen informatie over jou op het internet stond, wat voor indruk zouden mensen dan volgens jou van je hebben?

Houd de controle! Je kunt heel wat verschillende middelen gebruiken om de controle over je online relaties te behouden. Maar hoe zit het met de controle over de content die jij...of je vrienden... online produceren?

Kun je een scenario bedenken waarbij iets wat jij online gedaan hebt toen je jonger was, jouw mogelijkheden in de toekomst zou kunnen beperken?

Wist je dit?

In 2006 stak psychotherapeut Andrew Feldmar, die een praktijk in Vancouver had, de Canadees-Amerikaanse grens over om een vriend op te halen van de luchthaven van Seattle - iets wat hij al veel vaker had gedaan. Maar deze keer zocht de grenswacht online en ontdekte dat Feldmar in 2001 in een academisch tijdschrift had geschreven dat hij in de jaren zestig LSD had gebruikt. Als gevolg daarvan werd Feldmar de toegang tot de VS geweigerd. "Dit geval laat zien dat de digitale technologie ervoor zorgt dat de maatschappij niets meer vergeet en nu een perfect geheugen heeft."¹⁷

➔ Stel je voor dat je een succesvolle 24-jarige websiteontwerper bent. Het is belangrijk dat je een positieve online reputatie hebt en dat je laat zien dat je online heel actief bent. Analyseer de stukjes digitale informatie hieronder. Als je een digitale vervaldatum had kunnen instellen, d.w.z. een moment waarop de informatie zou worden verwijderd, zou je dat gedaan hebben? Zo ja, voor welk jaar zou jij dat hebben ingesteld?

Foto's die vrienden dit jaar van jou uploaden	Een blogbericht dat jij gepost hebt toen je 10 was	Opmerkingen die je gemaakt hebt op de sociale netwerkpagina's van vrienden
Antwoorden die je gaf op een anonieme vragensite	Foto's van jou, je familie en vrienden die je uploadt naar twitter	Een website die je gemaakt hebt toen je 15 was
Een blog waarop je geregeld nieuwe posts zet	Informatie die op je tijdlijn geplaatst is vanuit apps die jij gebruikt	Informatie die bewaard wordt op sociale netwerken die je niet meer gebruikt

¹⁷ Jeffries, S. (2011), 'Why we must remember to delete – and forget – in the digital age (online) <http://www.guardian.co.uk/technology/2011/jun/30/remember-delete-forget-digital-age>, geraadpleegd op 8/11/2012.

4.1. Stel jezelf voor aan de wereld

Identiteit

Het feit dat je unieke onderscheidende kenmerken hebt die geen ander persoon of ding heeft. De individuele kenmerken waaraan een persoon of ding wordt herkend.¹⁸

Iedereen heeft zijn eigen identiteit, die bepaald wordt door een lange lijst van kenmerken. Noem zoveel mogelijke aspecten die jouw identiteit vormen in het echte leven.

PASSPORT

Naam:

Onderscheidende kenmerken:

Mijn streven:

Interesses:

Overige:

Net zoals in de offline wereld ontwikkel je een online identiteit wanneer je actief bent op het web.

Wanneer je online bent, wordt je identiteit gevormd door een aantal verschillende aspecten. Kun je er daar een paar van noemen?

1	de foto's die je van jezelf post
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

¹⁸ Collins (2012), 'Identity' (online), <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/identity>, geraadpleegd op 8/11/2012.

De toekomst van de reputatie

"Roddel kan de reputatie van iemand op onrechtvaardige wijze schaden; dergelijke roddels bestaan vaak uit een pak halve waarheden en onvolledige verhalen."¹⁹

Mijn sociale netwerkprofiel? Dat is mijn online identiteit.

Je online reputatie is vaak gebaseerd op de details die mensen over je vinden, de gegevens die je zelf online geplaatst hebt en de afbeeldingen van jou die op het web te vinden zijn.

Luboš

De informatie die anderen op het web kunnen vinden, kan jou op een verkeerde manier weergeven. Natuurlijk kan veel van deze informatie uit de context gehaald zijn. Maar dat maakt helaas niet uit, want wanneer iemand eenmaal een afbeelding van jou of content over jou gezien heeft, dan heeft hij/zij al een mening over jou gevormd.

➔ Welke indruk wekken deze foto's?

Ik weet dat universiteiten mij op het internet gaan zoeken, dus heb ik besloten om een echt sterk, positief profiel aan te maken. Als ze gaan zoeken, kan ik net zo goed een zo goed mogelijk profiel maken en hun laten zien wat ik wil dat ze zien!

Online zijn is fantastisch, geen van mijn vrienden houdt van dezelfde muziek als ik en sommigen van hen vinden de manier waarop ik mij kleeft een beetje vreemd. Maar online word ik geaccepteerd, kan ik anderen vinden die op dezelfde manier denken als ik, zij begrijpen me, ik hoef niet te doen alsof ik iemand ben die ik niet ben.

▶ Zijn er nog andere situaties waarbij je online profiel positief kan worden gebruikt?

4.2. Me, myself and I

Persona

Het bepaalde type karakter dat iemand lijkt te hebben, dat vaak verschilt van hun werkelijke of privé-karakter.²⁰

➔ Je identiteit is geen vaste toestand; niet alleen kan zij in de loop der tijd veranderen, maar één persoon kan er ook meerdere identiteiten op nahouden, afhankelijk van de context waarin hij/zij zich bevindt. Kun je de verschillende identiteiten beschrijven die jij zou kunnen aannemen in de volgende situaties?

School

Thuis

(bijv. met je ouders; je grootouders; je broers en zussen)

Jij

Sociale omgeving

Arbeidsmarkt

- Verantwoordelijke jongere
- Jeugdwerker
- Werknemer bij een plaatselijke bakkerij op zondagen

Sociale netwerken

¹⁹ Solove, D.J. (2007), 'The Future of Reputation', New Haven: Yale University Press, p. 189.

²⁰ Cambridge Dictionaries online (2013), 'persona' (online), <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/persona?q=persona>, geraadpleegd op 19/12/2012.

➔ Selecteer vier van de “verschillende” identiteiten die je in de vorige oefening hebt aangenomen en vul de gevraagde informatie in op de identiteitskaart.

Jij

Situatie:

Kenmerken:

Hoe ik communiceer:

Activiteiten:

Situatie:

Kenmerken:

Hoe ik communiceer:

Activiteiten:

Situatie:

Kenmerken:

Hoe ik communiceer:

Activiteiten:

Situatie:

Kenmerken:

Hoe ik communiceer:

Activiteiten:

➔ Veel sociale netwerken bieden gebruikers nu de gelegenheid om hun online vrienden te categoriseren in verschillende “groepen” en te kiezen wat voor soort content ze met elke groep willen delen. Wat voor groepen zou jij handig vinden om aan te maken en wat voor toegangsniveau zou je jouw “vrienden” in elke groep geven?

	Soort groep	Toegangsniveau
1	Goede schoolvrienden	
2		
3		
4		
5		
6		
7		

4.3. De waarheid en niets anders dan de waarheid?

Bedrog

Handelen op een manier die ertoe leidt dat een andere persoon iets gelooft waarvan je zelf niet gelooft dat het waar is.²¹

Bij het vormen van online identiteiten doet zich vaak de vraag voor of we altijd accurate informatie moeten geven over wie we zijn. Waar trekken we de lijn tussen bewust vorm geven aan onze identiteit en “identiteitsbedrog”?

➔ Wat vind je van de scenario’s hieronder? Ben je het eens met de handelingen van deze mensen? Is het acceptabel om dit te doen? Hadden deze mensen beter op een andere manier kunnen handelen?

▶ **Sarah** is 12, maar wil echt al een account op Facebook. Omdat de algemene voorwaarden van de site vermelden dat zij minimaal 13 moet zijn, maakt ze een profiel aan waarin zij zich presenteert als een meisje van 18.

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

▶ Hoewel **Tom** een echt feestnummer is, heeft hij een publiek profiel aangemaakt op LinkedIn dat alleen de resultaten laat zien die hij op school behaald heeft en een aantal hobby’s die werkgevers zouden kunnen overhalen hem een baan te geven. Hij vermeldt niet dat hij dol is op dansen en feest vieren omdat hij denkt dat dit de verkeerde indruk zou kunnen wekken.

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

▶ Hoewel de sociale netwerksite waarop **Laura** zich wil aanmelden haar echte naam vraagt, besluit ze een valse naam te gebruiken.

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

²¹ Truth about Deception (2012), ‘What is the Definition of Deception?’ (online), <http://www.truthaboutdeception.com/lying-and-deception/ways-people-lie/what-is-deception.html>, geraadpleegd op 8/11/2012.

5.1. Undercover in de online wereld

Anonimiteit

Men spreekt van **anonimiteit** als de identiteit van een persoon niet bekend is of als hij die niet bekend wenst te maken.²²

➡ Probeer het verhaal te achterhalen van deze schrijver wiens standbeeld je kan bezoeken vóór het Vajdahunyad Kasteel in het Stadspark van Boedapest in Hongarije. Wat heeft dit te maken met anonimiteit?

➡ Denk jij dat het nog steeds mogelijk is anoniem te blijven in de hedendaagse wereld?

Tereza

Je naam staat altijd ergens op het net, bijvoorbeeld op de website van je school. Ook je vrienden kunnen, zonder het jou te zeggen, een foto op het internet plaatsen en je naam erbij zetten.

Je digital footprint opsporen

➡ Zelfs als je jouw privé-informatie niet online publiceert, is het toch mogelijk dat je persoonlijke gegevens en voorkeuren bij anderen bekend zijn. Kijk naar het voorbeeld hieronder; kun je 4 andere manieren bedenken waarop mensen persoonlijke informatie over jou kunnen ontdekken?

1 Wat ik op zoekwebsites heb ingevoerd, wordt onderzocht om mijn voorkeuren vast te stellen. Die worden dan gebruikt voor reclamedoeleinden.

2

3

4

5

²² The Free Dictionary, 'Anonymity' (online), <http://www.thefreedictionary.com/anonymity>, geraadpleegd op 07/12/2012.

▶ **Bart** heeft een probleem waarover hij niet wil praten met zijn ouders of zijn vrienden. Hij verbergt zijn identiteit in een online ondersteuningsnetwerk, zodat hij vrijer kan spreken.

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

▶ Op school is David altijd verlegen, maar wanneer hij zijn favoriete online game speelt, vindt hij het absoluut geweldig om de leiding te nemen en met andere spelers de strijd aan te gaan.

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

▶ **Julie** heeft net een restaurant geopend. Om potentiële klanten aan te moedigen bij haar te komen eten, maakt ze een profiel aan onder een andere naam, schrijft ze een zeer positieve beoordeling van haar restaurant en moedigt zij enkele van haar naaste familieleden en vrienden aan hetzelfde te doen.

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

▶ **Anne** en **Sophie** zijn enorme fans van de Lord of the Rings films. Wanneer ze met andere fans online communiceren, doen ze alsof ze afstammelingen zijn van de Elfen en presenteren zij zich als Amarië en Aredhel..

Is het acceptabel? Waarom?

Een betere handelswijze zou zijn geweest om ...

Privacy

Lemands recht om zijn/haar persoonlijke zaken en relaties geheim te houden.²³

Yorick

Ik maak me zorgen over wat overheidsinstanties weten over waar ik mij bevind en wat ik doe. Ze staan niet op mijn lijst met vrienden maar ik weet niet hoe ver zij achter mijn muren kunnen kijken. Mijn instellingen zijn niet openbaar, maar ik weet niet zeker of dat hen buiten de deur houdt.

“Als je niet wilt dat je privé-informatie op het internet verschijnt, zet het er dan niet op!”

Dat is waar, maar zelfs als geen van mijn vrienden of ik informatie op het internet zouden zetten, wordt toch persoonlijke informatie van mij verzameld en gebruikt.

Dat is waar, maar hoe zit het met informatie die vrienden over je publiceren? Wat voor dingen heb je liever niet dat je vrienden over jou publiceren?

Undercover online zijn? Waarom? Als mensen niet op een of andere wijze online zijn, leidt dit ertoe dat ze verdacht overkomen!

Ben je het eens met deze meningen of niet? Waarom?

²³ Cambridge Dictionaries online (2013), 'privacy' (online), <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/privacy?q=privacy>, geraadpleegd op 19/12/2012.

5.2.

Het recht om vergeten te worden – een digital footprint

Wat zou je doen als je digitale vervaldata zou kunnen instellen, zodat informatie automatisch wordt verwijderd op een moment dat je jaren geleden hebt gekozen?

Ten minste houdbaar tot

Wat voor content zou je voor altijd willen bewaren?

Wat voor informatie, denk je, zou je verwijderen voordat je gaat zoeken naar een baan?

Maak een lijstje van informatie over jezelf waarvan je weet dat die online staat en geef voor elk item een vervaldatum.

<input type="text"/>	Ten minste houdbaar tot	<input type="text"/>	Ten minste houdbaar tot
<input type="text"/>	Ten minste houdbaar tot	<input type="text"/>	Ten minste houdbaar tot
<input type="text"/>	Ten minste houdbaar tot	<input type="text"/>	Ten minste houdbaar tot

Delen of niet delen, dat is de vraag!

Terwijl sommigen er de voorkeur aan geven hun profiel privé te houden, willen anderen het kleinste detail van hun leven met de wereld delen. Sommigen houden ervan om te lezen over het leven van anderen, terwijl anderen een beetje geïrriteerd raken wanneer ze overspoeld worden met nutteloze informatie...

Wat zouden mensen volgens jou moeten delen en wat niet?

Zouden moeten delen:

Zouden niet moeten delen:

➔ Lees de verhalen hieronder en noteer je opmerkingen en gedachten.

Ik geef IT op een middelbare school en sommige van mijn leerlingen hebben mij tot vriend gemaakt op Facebook. Gisteren zag ik dat een van mijn leerlingen zich had aangesloten bij een groep met de naam "Legaliseer Marihuana". Ik heb weliswaar geen direct bewijs, maar ik vraag me toch af of hij het gebruikt. Zou ik eens moeten praten met zijn ouders of is het gewoon misschien niets en zou ik dit voor mezelf moeten houden?

Wanneer ik van school ga, wil ik journalist worden en tegenwoordig moet je absoluut online aanwezig zijn. Ik zorg er echter voor dat ik alleen informatie deel waarvan ik wil dat mensen die weten en die hun alle positieve aspecten van mijn project laat zien. Hoe meer mensen mij volgen, des te beter mijn reputatie wordt, mensen zullen beginnen te luisteren - dat is het mooie van het internet - wanneer dingen viral gaan, zijn ze niet meer te stoppen.

Zeker, er zijn risico's, ik bedoel we hebben allemaal een online reputatie, maar ik denk dat mensen het echt niet begrijpen -we kunnen toch zelf de controle in handen nemen. Ik beslis zelf wie ik online als "vriend" wil - en ja, ik heb ongeveer 460 "vrienden", maar ze hebben niet allemaal toegang tot alles. Op de meeste sociale netwerksites kun je de toegang tot bepaalde informatie blokkeren, maar mensen richten hun profiel niet zo in. Privacy is uiteindelijk de individuele verantwoordelijkheid van ieder van ons.

Als recruiter bij mijn bedrijf ben ik bijna dagelijks op zoek naar nieuwe mensen om bij ons te komen werken. Natuurlijk is onze selectie hoofdzakelijk gebaseerd op de motivatiebrief, CV, opleiding en vaardigheden van een persoon. Voordat we iemand echter uitnodigen voor een sollicitatiegesprek, zoeken we zijn/haar naam op Google en op sociale netwerksites. Het beeld dat we krijgen van mensen op grond van foto's, online activiteiten, gepubliceerde content en andere informatie die over hen geschreven is, zal ook een belangrijke rol spelen bij onze beslissing.

Ik zat mijn berichten te lezen en plotseling ontdekte ik een mailtje van de belastingdienst waarin stond dat slechts een gedeelte van mijn terugbetaling aan mij was overgemaakt. In het bericht stond dat ik een bevestiging van mijn rekeninggegevens moest sturen. Natuurlijk was dit een scam en ik had moeten beseffen dat een officiële instelling mij nooit ' zulke vertrouwelijke informatie per e-mail zou vragen. De dieven haalden een grote som geld van mijn bankrekening.

Ik heb een aantal verkeerde dingen gedaan in mijn leven, maar ik ben ervoor veroordeeld en heb mijn straf in de gevangenis uitgezeten. Op verschillende websites op het internet word ik echter nog steeds een misdadiger genoemd. Ik heb al deze websites gevraagd deze informatie te verwijderen. Ik heb recht op een tweede kans en niemand hoeft iets te weten van mijn verleden.

Weet jij hoe lang je schoolgegevens bewaard worden? Wie heeft volgens jou toegang tot deze gegevens? Wat gebeurt er met je gegevens wanneer je de school verlaat?

Joanna

Op Facebook kunnen alleen mensen die ik toestemming geef mijn foto's zien en lezen wat ik op internet zet. Ik beperk bewust de toegang tot mijn privé-informatie.

➔ Waar zou je jezelf plaatsen op deze schaal van online deelgedrag?

Anoniem

Ik hou er niet van veel informatie over mezelf met anderen te delen. Ik gebruik sociale media alleen wanneer het moet.

Beschermend

Ik ga niet zomaar alles over mezelf online verspreiden, je moet altijd voorzichtig zijn, maar ik vind het wel leuk om mijn gedachten en ervaringen te delen met mijn vrienden.

Delen met de wereld!

Ik heb niets verkeerd gedaan, dus waarom zou ik het niet delen met de rest van de wereld?

5.3. Laat jezelf zien, maar niet te veel!

Sexting

De combinatie van 'seks' (sex) en 'sms'en' (texting) – het sturen van seksueel expliciete boodschappen of afbeeldingen via de mobiele telefoon.²⁴

Het internet is een geweldig kanaal om te flirten en te experimenteren, vooral als je in het echte leven nogal verlegen bent. De remmingen om iemand te benaderen zijn minder groot en geleidelijk kan je vertrouwen om iemand in het echte leven te benaderen, groeien. Maar hoe ver ga je?

Verken je grenzen!

➔ Hoe ver zou je online gaan? Geef voor elke bewering aan hoe gemakkelijk jij je zou voelen in deze situatie. Bespreek je antwoorden met iemand die bij jou in de buurt zit.

1. Een online vriend met wie je al een tijdje zit te chatten, vraagt je een sexy foto van jezelf te sturen.

2. Ik heb wat informatie opgezocht op het internet, over dingen waarover ik een beetje bang of beschaamd ben om met mijn ouders over te praten.

3. Een vriend heeft je een foto van een meisje van jullie school gestuurd terwijl zij onder de douche staat; ik stuur die door naar mijn vrienden! Dit is te grappig!

Anoniem, 15 jaar

"Ik ben heel verlegen als het gaat om nieuwe mensen ontmoeten in het echte leven, laat staan om met hen te flirten. Op internet voel ik mij wat veiliger omdat ik niet rechtstreeks met hen praat. Kunt u me wat tips geven voor een veilige en leuke online-ervaring met chatten met mensen van mijn leeftijd?"

Askyourquestions.com

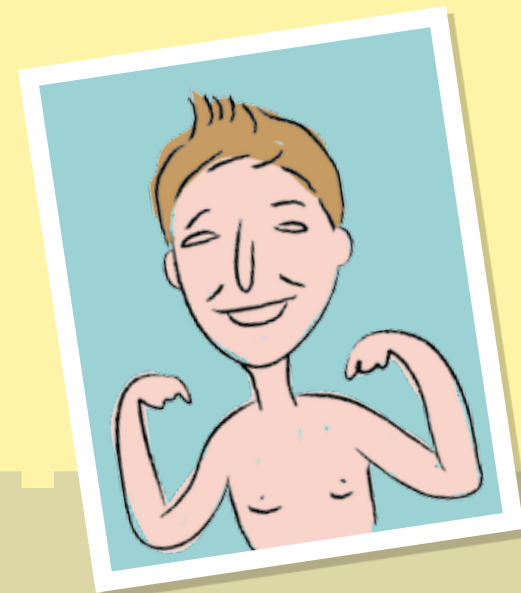
Niet doen:

1
2
3
4
5

Wel doen:

1
2
3
4
5

²⁴ Merriam-Webster (2012), 'Sexting' (online), <http://www.merriam-webster.com/dictionary/sexting>, geraadpleegd op 20/10/2012.

Een naaktfoto van jezelf of van iemand anders delen kan op een bepaald moment dan misschien heel spannend of leuk zijn, maar eigenlijk is het zo dat je op geen enkele manier kunt garanderen dat deze foto niet in de verkeerde handen valt. De enige manier om dit te vermijden is om de foto niet te sturen. Zelfs als de foto met slechts één persoon verder wordt gedeeld, zou het toch juridische gevolgen kunnen hebben.

➔ Zoek uit of de volgende acties illegaal zijn. Zo ja, kun je dan beschrijven waarom?

Ben (14) heeft een naaktfoto van zichzelf genomen en naar zijn vriendin (ook 14) gestuurd.

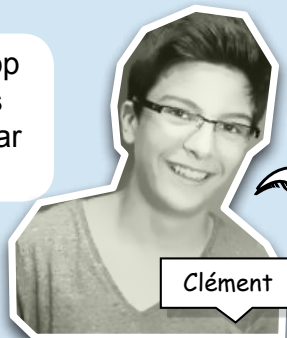
Ik heb een mail naar mijn vriendje gestuurd met wat sexy praatjes. Hij was een beetje depri, dus ik dacht dat het hem zou kunnen opvrolijken.

Mijn vriendin (15) heeft me een topless foto van zichzelf gestuurd. Ik heb die met niemand gedeeld; dat zou ik haar niet aandoen, ik bewaar ze veilig op mijn computer.

Een vriend van mij zette een film van een van zijn klasgenoten (18) in de douche op het internet. De film werd onmiddellijk door de sociale netwerksite verwijderd, maar het kwaad was al geschied, iedereen had het gezien.

5.4. Mijn privacy en die van jou

Op het eerste gezicht lijkt het erop dat iedereen verantwoordelijk is voor de bescherming van zijn/haar eigen privacy.

Clément

Ik probeer mezelf te beschermen door de instellingen die er zijn zodat mijn toekomstige beroepsleven niet wordt beïnvloed door mijn huidige privéleven of door hackers met kwade bedoelingen.

De bescherming van je privacy hangt echter niet alleen van jou af, zij hangt ook van anderen af. Privacy is een recht, maar ook een plicht. Het is belangrijk om voor ogen te houden dat iedere actie die je online onderneemt, gevolgen kan hebben voor anderen. Zelfs wanneer je je profiel beschermt, kan persoonlijke informatie toch online verspreid worden via het systeem van taggen.

Denk eens na over de opmerkingen, voorkeuren, foto's en andere content op je sociale netwerkpagina.

➔ Welke informatie zou je liever niet gekoppeld zien aan jouw naam?

- Lidmaatschap van een sportclub
- Foto's van het feestje waar je vorige week bent geweest
- Foto's van je laatste reis met je vriendinnetje/vriendje
- Je opmerking over een krantenartikel over de werkgelegenheid in je land
- De online games die je de laatste tijd hebt gespeeld
- De websites die je bezocht hebt

Wist je dit?

Sommige sociale netwerksites hebben nu je goedkeuring nodig voordat een tag kan verschijnen wanneer je naam wordt getagd in een stukje informatie. Als je het daar niet mee eens bent, kun je gewoon weigeren om je goedkeuring te geven voor de gevraagde tag.

Heb je ooit iemand gevraagd (of heb je ooit iemand moeten vragen) of je persoonlijke bijzonderheden over hem/haar mocht posten of zijn/haar naam mocht koppelen aan bepaalde content? Wanneer?

Connect with respect! Wat gebeurt er wanneer er inbreuk is gemaakt op je privacy? Hoe kun je reageren? Schrijf wat voorbeelden op die je kent wanneer inbreuk gemaakt is op iemands privacy en hoe die persoon had kunnen reageren.

Situatie

Ik ben in een foto getagd en ik wil dat die tag verwijderd wordt. De tagger wil die echter niet verwijderen.

Oplossing

Ik meld mijn geval bij de sociale netwerksite en vraag om de tag te verwijderen.

6.1. Wat is auteursrecht?

Creativiteit

Het vermogen om iets nieuws te produceren door middel van fantasierijke vaardigheid, of het nu een nieuwe oplossing is voor een probleem, een nieuwe methode of apparaat, of een nieuw artistiek voorwerp of vorm.²⁵

Auteursrecht

... is het recht van de maker van een 'werk van letterkunde, wetenschap of kunst' om te bepalen hoe, waar en wanneer zijn of haar werk openbaar wordt gemaakt of verveelvoudigd. Auteursrecht bestrijkt niet alleen boeken, maar ook reclame, artikelen, grafische ontwerpen, labels, brieven (waaronder e-mails), songteksten, kaarten, muzikale composities, productontwerpen, enz.²⁶

▶ Kun je inbreuk op het auteursrecht omschrijven (zie Hoofdstuk 1, pagina 10)

➔ **Inbreuk op/schending van het auteursrecht.** Het is niet altijd gemakkelijk te begrijpen wanneer iets wordt beschermd door auteursrecht en hoe door auteursrecht beschermde items op een wettige manier kunnen worden gebruikt. Test je kennis over het volgende – zijn dit schendingen van het auteursrecht?²⁷

- JA NEE 1. Liedjes streamen van onlinediensten (bijvoorbeeld Spotify) die een overeenkomst hebben met de rechthebbenden.
- JA NEE 2. Een auteursrechtelijk beschermde afbeelding uploaden (met of zonder vermelding van de eigenaar).
- JA NEE 3. Downloaden van iTunes.
- JA NEE 4. Een video uploaden die je hebt gemaakt tijdens een concert hoewel het kaartje specifiek vermeldde dat video-opnames maken niet was toegestaan.
- JA NEE 5. Een passage uit de blog van iemand anders op je eigen blog posten met een link naar de blog van die andere persoon, maar zonder te vragen om zijn/haar toestemming.
- JA NEE 6. Een video bekijken die iemand anders heeft opgenomen tijdens een concert waar specifiek was aangegeven dat video-opnames maken niet was toegestaan.
- JA NEE 7. Een zelfgenomen foto van een concert uploaden hoewel het kaartje specifiek vermeldde dat video-opnames maken niet was toegestaan.
- JA NEE 8. Songteksten / gitaartabs van recente populaire liedjes uploaden naar een persoonlijke website of sociaal netwerk.
- JA NEE 9. Foto's van beroemdheden uploaden die door jou op een openbare plaats zijn genomen.
- JA NEE 10. Een heel artikel re-posten, met vermelding van de auteur en met een link (zonder toestemming).

Ga naar www.webwewant.eu/nl om de antwoorden te vinden.

²⁵ <http://www.britannica.com/search?query=creativity>, geraadpleegd op 4/01/2013.

²⁶ Business Dictionary (2012), 'Copyright' (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/copyright.html#ixzz2ElwNtw73>, geraadpleegd op 8/11/2012.

²⁷ Nominet (2012), Are you an accidental outlaw? (online), <http://accidentaloutlaw.knowthenet.org.uk/question1>.

Creative Commons

Een voorbeeld van een auteursrechtlicentie die het delen en reproduceren van een bron aanmoedigt. Het biedt een eenvoudige, gestandaardiseerde manier om het publiek toestemming te geven om jouw creatieve werk te delen en gebruiken.²⁸

(Ga voor meer informatie over creative commons licenties naar deze website: <http://creativecommons.org/licenses/>)

➔ Welke van de volgende voorbeelden schenden volgens jou de wet op het auteursrecht

1) Je hebt een foto gevonden op Flickr waar de gebruiker een Creative Commons licentie heeft geplaatst die er zo uitziet:

Je wilt de foto gebruiken om een muziekvoorstelling te promoten waarvoor je kaartjes verkoopt. Kun je deze afbeelding legaal gebruiken?

2) Je hebt een muziekbibliotheek met duizenden en duizenden liedjes. Je hebt peer-to-peer software gedownload en alleen downloadmateriaal waarop geen auteursrecht zit. Zou je je dan schuldig maken aan het schenden van het auteursrecht?

3) Je bent een audiovisueel project aan het maken ter begeleiding van een podiumproductie. Je probeert een aantal bruikbare foto's te vinden. De afbeelding die je wilt gebruiken valt onder de Creative Commons licentie:

Kun je deze afbeelding gebruiken zonder inbreuk te maken op het auteursrecht?

Ga naar www.webwewant.eu/nl om de antwoorden te vinden.

Wist je dit?

47% van de gebruikers kan niet met zekerheid vaststellen of de online content die zij downloaden, streamen of delen legaal is of niet – dit toont aan dat er grotere inspanningen moeten worden geleverd om consumenten kennis bij te brengen en te informeren.²⁹

²⁸ Meer informatie is hier beschikbaar: <http://creativecommons.org/>.

²⁹ Ofcom (2012), Half of internet users unsure if content is legal (online), <http://media.ofcom.org.uk/2012/11/20/half-of-internet-users-unsure-if-content-is-legal/>.

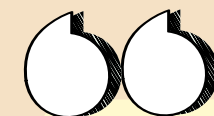
6.2.

Ben jij een piraat?

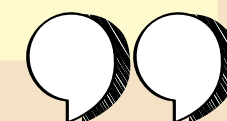
Floran

Internet is bedoeld voor vrije expressie, dus als content al online staat, zou je het moeten kunnen downloaden.

De absolute transformatie van alles wat we ooit gedacht hebben over muziek, zal binnen 10 jaar plaatsvinden en niets zal dat kunnen tegenhouden... Ik zie er absoluut het nut niet van in om te doen alsof dat niet gaat gebeuren. Ik ben er bijvoorbeeld van overtuigd dat auteursrecht over 10 jaar niet meer bestaat, en auteurschap en intellectueel eigendom zullen zware klappen te verduren krijgen.

David Bowie 2002³⁰

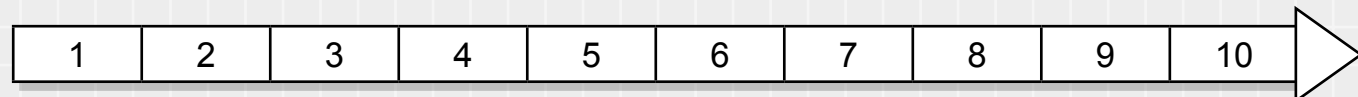
Let jij op het auteursrecht? Beantwoord de vragen hieronder.

➔ Let jij op het auteursrecht? Beantwoord de vragen hieronder.

- Ik heb door auteursrecht beschermde games gedownload zonder ervoor te betalen.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Ik heb concerten van mijn favoriete groep opgenomen en heb de beelden op mijn sociale netwerkpagina gezet.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Ik vraag niet altijd toestemming van mijn vrienden/familie wanneer ik foto's van hen online zet.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Ik heb voor mijn vrienden kopieën gemaakt van een dvd die ik in een winkel gekocht heb.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Ik heb voor een schoolproject tekst geknipt en geplakt uit een website, zonder te verwijzen naar de oorspronkelijke schrijver.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Wanneer ik afbeeldingen gebruik die ik online vind, controleer ik niet echt of ze beschermd zijn door auteursrecht.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Het maakt me niet echt wat uit wanneer mensen tekst van mijn blog/website re-posten zonder aan te geven dat ik de schrijver ben.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Ik heb delen van de website van iemand anders op mijn eigen pagina gezet, zonder de juiste verwijzing.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Illegaal downloaden van games is niet echt de wet breken, omdat mensen er vrijwel nooit voor worden gestraft.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE
- Content die online geplaatst is, zou altijd vrij door iedereen gebruikt moeten kunnen worden.
 Mee eens/JA Niet mee eens/NEE

³⁰ Pareles, J. (2002), David Bowie, 21st-Century Entrepreneur (online), The New York Times, <http://www.nytimes.com/2002/06/09/arts/david-bowie-21st-century-entrepreneur.html?src=pm>.

Begin bij de linkerkant van de pijl. Elke keer dat je "Mee eens / JA" hebt geantwoord, schuif je één plaats op naar de rechterkant van de schaal. Waar kom je uit? Bespreek je positie met anderen in de groep. **Begin hier!**

Je besteedt veel aandacht aan het auteursrecht. Je vindt het niet erg wat geld te betalen voor andermans creaties en je zult altijd de maker van een origineel werk erkennen.

Je weet wel dat het auteursrecht bestaat, maar je let er niet altijd zo erg op. Waarom zou je betalen als je het gratis kan downloaden?

Je weet misschien wel van het bestaan van het auteursrecht, maar het zegt je weinig. Als mensen niet willen dat je hun creaties gebruikt, moeten ze die niet online zetten!

➡ Je vergeet gemakkelijk dat **achter** elk liedje een team staat van toegewijde professionals die hard werken om goede muziek te maken. De campagne Music Matters (Muziek doet ertoe) richt de aandacht op al die mensen en wil **iedereen die van muziek houdt** eraan herinneren hen te steunen door **muziek te beluisteren van sites die een licentie hebben**³¹. Ga naar <http://www.whymusicmatters.org/> en kom meer te weten over deze campagne.

Wat vind je van de campagne Music Matters? Zou je die steunen?

➡ **Het auteursrecht van je werk deponeren.** Heb je ooit het auteursrecht gedeponerd van je eigen werk? Hoe doe je dat? Waar kun je nadere informatie vinden?

➡ **Twee kanten aan het verhaal.** Ja, je kan het internet vrij gebruiken, maar de providers van websites hebben ook hun rechten en kunnen optreden wanneer je de wet overtreedt. Kun je een paar voorbeelden geven van jouw rechten en de rechten van de websiteontwerpers?

Jouw rechten	Rechten van websites ontwerpers
Ik heb het recht om content online te delen	Zij hebben het recht om alle door het auteursrecht beschermde content die ik upload zonder de juiste verwijzingen te verwijderen.

Wist je dit? Personen die inbreuk maakten op het auteursrecht zeiden dat zij zouden worden aangemoedigd om daarmee op te houden als er goedkopere legale diensten beschikbaar waren (39%), als alles wat zij wilden beschikbaar was via een legale bron (32%) of als het duidelijker was welke content legaal was (26%).³²

³¹ <http://www.whymusicmatters.org/pages/our-campaign>, geraadpleegd op 4/01/2013

³² Ofcom (2012), Half of internet users unsure if content is legal (online), <http://media.ofcom.org.uk/2012/11/20/half-of-internet-users-unsure-if-content-is-legal/>.

7. Wat heb je geleerd - Ben je webwijs of weet je nog niet veel van het web?

➡ **Doe de quiz en test je kennis!**

Let op, voor sommige vragen is er meer dan één juist antwoord!

1. Je vindt een video online die racistische en kwetsende content bevat, wat moet je doen?

- a. Niets, hij staat online dus je kan er niets aan doen
- b. De video "markeren" met behulp van de meldprocedures van de website
- c. De politie bellen en een officiële melding/klacht indienen
- d. De video downloaden en delen met je vrienden zodat zij weten hoe slecht die is

2. Waar of Niet Waar?

- a. https
- b. Een symbool van een hangslotje onderaan de webpagina
- c. Een groene achtergrond in de adresbalk
- d. Een .com of .org achtervoegsel bij het webadres

3. Welk van de volgende punten geven aan dat een website beveiligd en veilig om te gebruiken is?

- a. https
- b. Een symbool van een hangslotje onderaan de webpagina
- c. Een groene achtergrond in de adresbalk
- d. Een .com of .org achtervoegsel bij het webadres

4. Welke van de volgende gegevens zouden, indien ze op je mobiele toestel staan, een risico op fraude kunnen inhouden voor jou?³³

- a. Huisadres
- b. Geboortedatum
- c. Online inloggegevens van je bank
- d. Inloggegevens van een website
- e. Gegevens van je bankpas
- f. Wachtwoorden van sociale netwerken
- g. Vertrouwelijke foto's of video's

5. Is het oké om een sociaal netwerkprofiel aan te maken zonder je echte naam te gebruiken, wanneer dat gevraagd wordt in de algemene voorwaarden?

6. Trolling betekent:

- a. De account van iemand anders hacken en overnemen
- b. Negatieve, onware of beledigende opmerkingen posten op online communicatiekanalen om emotionele reacties uit te lokken van de persoon/personen tegen wie die gericht zijn.
- c. Beledigende en/of negatieve berichten posten op sociale mediapagina's over iemand die overleden is.
- d. Spamberichten sturen naar willekeurige accounts op een sociale netwerkpagina

³³ Overgenomen van: <http://inthedark.knowthenet.org.uk/question1>

7. Je hebt een verzoek gekregen om vrienden te worden met iemand die voor een bedrijf werkt waar jij volgende week een sollicitatiegesprek hebt – wat moet je doen?

- Het verzoek om vrienden te worden accepteren, ze zullen jou gewoon moeten accepteren zoals je bent
- Het verzoek weigeren, want als ze zien wat voor content er op je profiel staat, zullen ze je niet in dienst willen nemen
- Je profiel doornemen en alle inhoud verwijderen die door anderen kwetsend kan worden gevonden – het kost je het hele weekend maar het is de moeite waard
- Je privé-instellingen configureren zodat je nieuwe vriend alleen maar de content kan zien waarvan jij wilt dat hij/zij die kan zien

8. Welke van de volgende punten zouden je online reputatie kunnen beschermen?

- Alleen “vrienden” zijn met mensen die je kent en vertrouwt
- Regelmatig privacy op sociale netwerkprofielen bekijken om ervoor te zorgen dat jij de controle houdt over wat er gedeeld wordt
- Alle sociale netwerkprofielen verwijderen
- Alleen professionele sociale netwerken gebruiken zoals LinkedIn

9. Je hebt volgende week een sollicitatiegesprek en besluit ervoor te zorgen dat je online de juiste indruk geeft – welk van de volgende dingen moet je doen?

- Een nep CV maken en die uploaden naar een paar verschillende websites
- Je aansluiten bij LinkedIn en de suggestie wekken dat je voor een aantal topbedrijven over de hele wereld hebt gewerkt – niemand zal dat controleren
- Online gaan en alle ongepaste content uit openbare profielen verwijderen
- Niets doen, niemand is echt geïnteresseerd in wat er online staat – je krijgt de baan op basis van hoe je die dag presteert

10. Een sterk wachtwoord kan helpen om je online reputatie te beschermen – welke van de volgende beweringen beschrijft het beste type wachtwoord?

- Iets dat kort en gemakkelijk te onthouden is
- Een lang wachtwoord met letters, cijfers en symbolen (misschien moet je het opschrijven omdat het ingewikkeld is)
- Je naam achterstevoren gespeld met je geboortedatum aan het eind
- Een woord dat niet in het woordenboek te vinden is, van ten minste 8 letters lang, met cijfers, letters en symbolen die je je kan herinneren

11. Iemand heeft een foto van jou op een feestje van vorige week op een openbaar profiel gepost. Je ligt daar op de grond met een lege wodkaflles naast je. Meer dan 50 mensen hebben opmerkingen gemaakt over de foto, wat moet je doen?

- Niets, je was niet bezig met drinken, je vrienden hadden de foto in scène gezet
- Contact opnemen met de persoon die de foto heeft geüpload en hem/haar vragen die te verwijderen
- Contact opnemen met de sitebeheerder en erop aandringen dat de foto wordt verwijderd – die moet toch zeker sowieso een schending zijn van de algemene voorwaarden
- Je hebt een paar “interessante” foto’s van de vriend die de kwetsende foto heeft geüpload, je publiceert die en zorgt ervoor dat iedereen weet dat ze bestaan.

12. Welke van de volgende punten zijn extra manieren om je data te beschermen?

- Korte time-out voor schermvergrendeling en wachtwoordverzoek
- Pin voor je sim-kaart
- Mobiel apparaat op afstand wissen
- Regelmatige back-ups van het apparaat
- Regelmatige software updates
- Antivirus

13. Je wordt uitgenodigd voor een feestje met een groep vrienden, maar je maakt je zorgen over wat er het weekend erna online verschijnt! Wat moet je doen?

- Zorg ervoor dat je je het hele weekend voorbeeldig gedraagt
- Ga niet, het is te riskant
- Bespreek de zaak met je vrienden voordat het weekend begint en leg je bezorgdheid uit en maak hen duidelijk waarom je voorzichtig moet zijn met je online reputatie
- Wacht tot na het weekend en kijk wat er gebeurt

14. Welke van de volgende zaken zijn illegaal?

- Liedjes streamen van online diensten die overeenkomsten hebben met de eigenaren van het auteursrecht
- Downloaden van iTunes
- Een video bekijken die iemand anders heeft opgenomen bij een concert als specifiek was aangegeven dat opnames niet toegestaan waren
- Liedjes streamen of downloaden van diensten die geen overeenkomst hebben met de eigenaren van het auteursrecht

15. Is het legaal een heel artikel te re-posten als je verwijst naar de auteur en er een link bij doet naar het origineel zonder zijn/haar toestemming.

Denk eraan:

- Controleer regelmatig je privé-instellingen op sociale netwerksites en update ze indien nodig.
- Gebruik waar mogelijk beveiligde sites, bijv. https, omdat informatie die naar deze sites verstuurd wordt, is versleuteld.
- Als je geen tijd hebt om alle algemene voorwaarden te lezen wanneer je je aanmeldt bij een nieuwe site, overweeg dan of het gebruik van een instrument zoals EULAlyzer zou kunnen helpen.
- We hebben allemaal de plicht om ongepaste content die we online vinden te melden. Hoe meer we dit doen, des te meer we ertoe bijdragen dat het internet voor iedereen een betere plaats wordt.
- Het is de moeite waard om af en toe naar je eigen naam te zoeken (of hiervoor een Google alert in te stellen) om een beter inzicht te krijgen in wat anderen zien wanneer ze je online zoeken.
- Ook al is het niet altijd gemakkelijk, probeer, *probeer na te denken voordat je post!*

Op zoek naar informatie of advies? Neem contact op met Insafe in jouw land.

België	www.clicksafe.be	Luxemburg	www.bee-secure.lu
Bulgarije	www.safenet.bg	Malta	www.besmartonline.org.mt
Cyprus	www.cyberethics.info	Nederland	www.digibewust.nl
Denemarken	www.medieraadet.dk	Noorwegen	www.medietilsynet.no
Duitsland	www.klicksafe.de	Oostenrijk	www.saferinternet.at
Estland	www.targaltinternetis.ee	Polen	www.saferinternet.pl
Finland	www.meku.fi/fisic/	Portugal	www.internetsegura.pt
Frankrijk	www.internetsanscrainte.fr	Roemenië	www.sigur.info
Griekenland	www.saferinternet.gr	Rusland	www.nedopusti.ru
Hongarije	www.saferinternet.hu	Slovenië	www.safe.si
Ierland	www.webwise.ie	Slowakije	www.zodpovedne.sk
IJsland	www.saft.is	Spanje	www.protegeles.com
Italië	www.saferinternet.it	Tsjechische Republiek	www.saferinternet.cz
Letland	www.drossinternets.lv	Verenigd Koninkrijk	www.saferinternet.org.uk
Litouwen	www.draugiskasinternetas.lt	Zweden	www.medieradet.se

Het web opent de deur naar een levendige, spannende wereld van eindeloze mogelijkheden om te verkennen, te communiceren en te creëren. Vergeleken met een persoonlijke omgeving is het een plek waar nieuwsgierigheid en creativiteit kunnen gedijen, en waar jongeren een breed scala aan vaardigheden kunnen ontwikkelen op een schijnbaar minder bedreigende manier. Niettemin bevat het web bepaalde valkuilen voor degenen die niet goed opletten. Zoals bij alle andere aspecten van het leven van tieners, is onderwijs essentieel om ervoor te zorgen dat ze op een meer bedachtzame manier gebruik maken van online media.

The Web We Want (WWW – het Web dat Wij Willen) is een educatief handboek voor 13-16-jarigen, ontwikkeld met en door jongeren. De inhoud en de benadering werden zo gekozen dat ze aansluiten bij de behoeftes en de voorkeuren van jongeren van vandaag. Ze willen een gesprek op gang brengen over zaken zoals een digital footprint, reputatie, rechten en plichten. Tegelijkertijd nodigt een verscheidenheid aan praktische ervaringen jongeren uit om hun ervaringen te delen en hun eigen online activiteiten onder de loep te nemen.

Leerkrachten, ouders en andere opvoeders kunnen bijkomend ondersteunend materiaal over de onderwerpen en activiteiten in het handboek vinden op www.webwewant.eu/nl, dat ook zal dienen als een platform waar jongeren hun persoonlijke reacties kunnen presenteren.

Colofon

Creatie:

- Publicatie van European Schoolnet
- In samenwerking met het Insafe netwerk, met de steun van Liberty Global en Google.
- Gecreëerd in 2013

Ontwerp: Iddifix

Bijzondere dank gaat uit naar: Charlotte, Clément, Floran, Joana, Josh, L'ubos, Tereza, Yorick, Ionna, Manon, Lisa, Jari... en de leerkrachten, ouders en leerlingen die hebben bijgedragen aan het testen en ontwikkelen van deze publicatie.

Auteursrecht

Titel: The Web We Want

ISBN-Nummer: 9789491440

Auteursrecht: dit werk beschikt over een vergunning onder 9789491440427

EAN: 9789491440427

Auteursrecht: dit werk beschikt over een vergunning onder Creative Commons Attribution-Noncommercial-NoDerivative Works 3.0 Unported License. Ga om een kopie van deze licentie te bekijken naar: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.fr>

Co-funded by the
European Union

